

verklaring van de religieuze begrippen, een wegwijzer in de godsdienstige denkwereld van het Nieuwe Testament. Dit woordenboek heeft meer aandacht voor de stenen van het Palestijnse land dan voor het brood van Gods Woord zelf; het stelt zich tevreden met de meest bescheiden taak, het Woord te belichten in zijn materialiteit. Fauna en flora, landbouw en veeteelt, huizenbouw, kleding, maaltijden, volksgebruiken en wetsvoorschriften, personen en plaatsen die in het N.T. voorkomen, enz.: dit alles heeft ongetwijfeld ook zijn belang voor het beter verstaan van Gods Woord, zoals de Schr. bij gelegenheid zeer juist aangeeft. Ook de stenen spreken mee. Tekeningen en kaartjes verduidelijken de gegeven uitleg. Jammer blijft, dat waar het gebied van de strikte realia wordt verlaten, de gegeven verklaring vaak zeer onbevredigend is, zoals onder de trefwoorden „Evangelie” en „Rijk Gods”. Het is misleidend, om de liturgische aanroeping „Maranatha” als een „schietsgebed” te karakteriseren (118), of om n.a.v. Hand. 13, 3 te spreken van priester- of bisschopswijding (70). Over de Grote Verzoendag wordt wél gezegd, dat die dag de zondebok de woestijn in werd gestuurd (55) — een ritus waarop nergens in het N.T. gereflecteerd wordt —, terwijl niets gezegd wordt over de grote verzoeningsritus, die van zoveel belang is voor het N.T. Waarom vinden we wel de trefwoorden „Vlees” en „Bloed”, maar niet „Geest”, „Hart”, „Ziel”, „Lichaam”? Zo is er nog veel meer. Men zoek dus in dit boekje vooral inlichtingen over realia, op dit gebied toont de Schr. zich uitnemend thuis.

P. Ahsmann

DUMÉRY, Henry, *La foi n'est pas un cri.* — Casterman, Doornik, 1956, 192 pp., ing. Fr. 75.

Het geloof wordt soms beschouwd als louter beleving, als een kreet van vertrouwen. Tegen die verkeerde opvatting wordt hier het positief en objectief karakter van de openbaring in het licht gesteld: het christendom is een historisch verschijnsel, dat zich ontwikkeld heeft in bepaalde culturen, en vanaf het begin een cultus gekend heeft en uiterlijke instellingen. Vanuit dit standpunt wordt hier heel het historisch verloop van de openbaring geschetst, vanaf de godsdienstervaring van Israël en het getuigenis der eerste Kerk tot aan de dogmatische formuleringen die wij nu kennen. S. is op de eerste plaats filosoof, en biedt ons een soort fe-

nomenologie van de openbaring; hij toont op diepgaande wijze hoe het geloof van de apostelen, als iedere levende realiteit, noodzakelijk een ontwikkeling moest kennen. Ons geloof, met zijn essentiële normen, nu in de twintigste eeuw, is niet verschillend van het hunne. De auteur zegt zelf, dat hij schrijft voor niet-specialisten. Zijn diep-doordacht boek vergt bezinning en nadenken, maar het verrijkt de aandachtige lezer met een dieper inzicht in de continuïteit die bestaat tussen onze geloofsbeleving en die van de eerste Kerk.

I. de la Potterie

KERKHOFS, Mgr. L. J., *Wat gebeurde er te Banneux?* vert. H. Thans. — Lanoo, Tiel-Den Haag, 1957, 208 pp., ing. Fr. 74, geb. Fr. 98.

De Maria-boodschap van Banneux klinkt bekoorlijk: in een tijd vol sociale en internationale problematiek, verschijnt O. L. Vrouw als „Maagd der Armen”. Maar is Banneux ook niet een vrucht van de moderne lichtgelovigheid? Hierop antwoordt niemand minder dan degene, die van Rome het ongewone voorrecht kreeg de titel te dragen van „bisschop van Luik en van Banneux”. Steunend op eigen uitgebreide documentatie en op de arbeid van eminente theologen, behandelt schr. achtereenvolgens de feiten, de boodschap, de geloofwaardigheid en de nageschiedenis van Maria's bezoek in het Waalse dorpje. Het werd een boeiend verhaal en een heldere studie, en toch blijft het overal eenvoudig, vroom en diep-doordacht. Het is een rustig pleidooi dat overtuigt en eindigt met de officiële erkenning van de echtheid der verschijningen — zeker een uitzonderlijk feit in de kerkgeschiedenis —. Langs haar grote bisschop is dit werk een geschenk van Maria aan het Nederlands-sprekend volk: zij wil er aanwezig zijn om het te helpen en op te voeden naar God. Zij laat zich dus kennen als werkelijkheid, niet als een droombeeld uit een sprookje. Deze boodschap zal velen werkelijk goed doen, en tegelijk de beste voorbereiding vormen om in 1958 de 25ste verjaardag der verschijningen te vieren. Druk en vertaling zijn beide goed verzorgd.

J. Kerkhofs

SHERIDAN, Clare, *To the Four Winds.* — Deutsch, London, 1957, 351 pp., 25 sh.

De schr. van deze autobiographie is een volle nicht van de bekeerling Sir John